

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 128/2012-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. marca 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. A. Z., S., zastúpenej advokátkou JUDr. B. P., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 58 C/68/2009 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 8 C/177/2008) a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. A. Z. o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 22. decembra 2011 doručená sťažnosť Ing. A. Z. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/177/2008. Sťažovateľka v petite sťažnosti namieta prietahy v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C/177/2008, pričom podľa zistenia ústavného súdu predmetné konanie je t. č. vedené pod sp. zn. 58 C/68/2009 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti okrem iného uviedla:

„Na základe návrhu na vyporiadanie BSM podaného na Okresný súd Bratislava II sa začalo pod sp. zn. 8 C/177/2008 v roku 2008 konanie o vyporiadanie BSM bývalých manželov Z. V tomto konaní bola sťažovateľka navrhovateľkou a jej bývalý manžel Ing. J. Z. odporcom.

Spis v predmetnej veci je vedený na Okresnom súde Bratislava II sp. zn. 8 C/177/2008.

Návrh na vyporiadanie BSM bol podaný na Okresný súd Bratislava II dňa 11. 7. 2008, tam mu bola pridelená spisová značka 8 C/177/2008. Dňa 21. 7. 2008 bola navrhovateľke doručená zo súdu výzva na zaplatenie súdneho poplatku vo výške 2 000 Sk. Tento poplatok navrhovateľka nezaplatila a súd predmetnú vec dňa 10. 9. 2008 uznesením č. k. 8 C/177/2008-58 zastavil. Navrhovateľka ale súdny poplatok dodatočne zaplatila dňa 17. 9. 2008... Toto konanie navrhovateľky bolo spôsobené jej predošlou právnou zástupkyňou, ktorá ju nesprávne a neskoro informovala o priebehu konania, s doručenými písomnosťami ju oboznamovala oneskorene. Navrhovateľka nebola s jej prácou spokojná, preto jej vypovedala plnú moc a obrátila sa na svoju advokátsku kanceláriu. Zdržanie spôsobené nezaplatením súdneho poplatku trvalo 2 mesiace.

K 1. 1. 2008 vznikol Okresný súd Pezinok a dňa 14. 11. 2008 bol predošlej právnej zástupkyňi navrhovateľky doručený list z Okresného súdu BA II zo dňa 6. 11. 2008, v ktorom jej bolo oznámené, že na základe § 105 ods. 1, 2 OSP postupuje vec na Okresný súd Pezinok s poukazom na § 88 ods. 1 písm. b) OSP, keďže posledné spoločné bydlisko manželov bolo v Senci (t. j. v obvode OS Pezinok) a s poukazom na čl. 18 inštrukcie MS SR čl. 182007 a § 18b zákona č. 371/2004 Z. z. o zmene sústavy súdov a prechod miestnej príslušnosti. Na Okresnom súde Pezinok bola predmetnej veci pridelená spis. značka 4 C/1203/2008.

Voči tomuto postupu podala navrhovateľka námietku a nasledoval spor o miestnu príslušnosť medzi Okresným súdom BA II a Okresným súdom Pezinok, ktorý skončil dňa 29. 1. 2009 uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 12 NcC 1/2009-68. Krajský súd týmto uznesením rozhodol, že miestne príslušným pre toto konanie je Okresný súd BA II.

Na základe uznesenia Krajského súdu v Bratislave s hore uvedenou značkou postúpil Okresný súd Pezinok predmetnú vec Okresnému súdu BA II dňa 10. 5. 2011.

Od tej doby je predmetná vec znova na Okresnom súde BA II.“

Sťažovateľka ďalej poukázala na to, že právna zástupkyňa v jej mene podala okresnému súdu 12. septembra 2011 sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola adresovaná „sudkyňi OS BA II JUDr. K. F., poverenej plniť úlohy predsedu súdu podľa § 35 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení“, pričom na uvedenú sťažnosť nedostala odpoveď.

Keďže napadnuté konanie „trvá viac než tri roky“ a právna neistota sťažovateľky dosiaľ nebola odstránená, sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že v napadnutom konaní bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ďalej sťažovateľka požaduje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov a aby jej priznal finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a úhradu trov konania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh prerokuje bez prítomnosti sťažovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa tohto ustanovenia návrhy, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy, návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Odmietnuť môže aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Účinným právnym prostriedkom nápravy v súvislosti s námietkou zbytočných prietáhov v napadnutom konaní je podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“).

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne

prostriedky, ktoré mal k dispozícii podľa zákona o súdoch, alebo ak preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že „Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia „Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti.“.

Napokon podľa § 64 ods. 3 zákona o súdoch „Ak orgán poverený vybavovaním sťažností zistí, že sťažnosť je dôvodná, prijme a zabezpečí vykonanie opatrení na odstránenie nedostatkov, ak je to potrebné, vyvodí za vzniknuté nedostatky voči zodpovedným osobám dôsledky.“.

V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľke na ochranu jej základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnená podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy vecí nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti

inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ako už bolo uvedené, sťažovateľka v sťažnosti okrem iného poukázala na to, že prostredníctvom právnej zástupkyne podala 12. septembra 2011 okresnému súdu sťažnosť na prietahy v konaní, pričom sťažnosť adresovala „*sudkyni OS BA II JUDr. K. F., poverenej plniť úlohy predsedu súdu podľa § 35 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom znení*“.

Ústavný súd konštatuje, že fotokópia sťažnosti na prietahy v konaní z 12. septembra 2011 a ani fotokópia podacieho lístka doporučenej zásielky, ktoré boli ako prílohy pripojené k sťažnosti uplatnenej na ústavnom súde, tvrdenie sťažovateľky o adresovaní sťažnosti na prietahy JUDr. F. neosvedčili a nevyplývajú z nich, že by predmetná sťažnosť bola adresovaná menovanej sudkyni, poverenej plniť úlohy predsedu súdu. V tejto súvislosti je potrebné prihliadnuť aj na vyjadrenie predsedníčky okresného súdu k sťažnosti doručené ústavnému súdu 20. februára 2012, z ktorého okrem iného vyplýva, že predmetná sťažnosť nebola zaevidovaná do Spr registra ani nebola predložená na vybavenie predsedovi súdu a 16. septembra 2011 bola založená do súdneho spisu.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že postupom sťažovateľky v okolnostiach danej veci nebola účinne splnená požiadavka namietania prietahov v konaní na orgáne štátnej správy súdov nahradzujúca sťažnosť orgánu štátnej správy súdu podľa zákona o súdoch. V nadväznosti na to ústavný súd zdôrazňuje, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľ konal v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (m. m. III. ÚS 44/03).

Uvedené závery majú oporu aj v doterajšej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, súčasťou ktorej je právny názor, že prostriedok nápravy, s ktorým sa ako právny účinok

nespája priame odstránenie opodstatnene namietnutého porušenia základného práva alebo slobody, nemá povahu účinného právneho prostriedku nápravy v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda takého právneho prostriedku, ktorý musí sťažovateľka vyčerpať skôr, ako sa v konaní pred ústavným súdom môže uchádzať o ochranu svojich práv podľa čl. 127 ústavy (m. m. II. ÚS 34/99, III. ÚS 146/03).

Ústavný súd opierajúc sa o svoju stabilnú judikatúru (napr. IV. ÚS 44/03, II. ÚS 7/04, II. ÚS 107/04) dospel k záveru, že vzhľadom na okolnosti daného prípadu niet dôvodu predpokladať, že by využitie sťažnosti riadne uplatnenej podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch neumožnilo v danej veci účinnú ochranu základného práva sťažovateľky priznaného jej podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd v uvedenej súvislosti ďalej zdôrazňuje, že z § 63 ods. 1 zákona o súdoch jednoznačne vyplýva, že sťažnosti uplatnené podľa § 62 ods. 1 tohto zákona vybavuje predseda príslušného súdu, ktorý je ako jediný orgánom disponujúcim právomocou meritórne vybavovať podané sťažnosti.

Keďže sťažovateľka v okolnostiach danej veci napriek tomu, že v konaní pred okresným súdom bola kvalifikovane právne zastúpená, sťažnosť na prietahy podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch na orgáne štátnej správy okresného súdu riadne neuplatnila a keďže ústavný súd z obsahu sťažnosti a jej príloh nezistil, že by k nesplneniu podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde došlo zo strany sťažovateľky z dôvodov hodných osobitného zreteľa, odmietol jej sťažnosť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

Ústavný súd napokon dodáva, že sťažovateľka podala sťažnosť na prietahy v konaní 12. septembra 2011, z čoho v zmysle doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že aj prípade, že by bola adresovaná orgánu štátnej správy súdu, musel by ju ústavný súd odmietnuť, pretože by ju zrejme posúdil ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká sťažnosť mohla mať, ak by bola predsedníčke okresného súdu poskytnutá primeraná („rozumná lehota“) na prijatie opatrení proti zbytočným prietahom

vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05, I. ÚS 233/08). Ústavný súd stabilne judikuje, že po podaní sťažnosti podľa príslušných ustanovení zákona o súdoch je potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti v celom rozsahu bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky.

Ústavný súd nad rámec odôvodnenia poukazuje na to, že z vyjadrenia predsedníčky okresného súdu k sťažnosti vyplýva, že okresný súd nariadil na 7. marec 2012 termín pojednávania (pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na 30. apríl 2012), teda začal vo veci konať, a navyše, predsedníčka okresného súdu taktiež uviedla, že „*vec bude primárne sledovať v pravidelných 2-mesačných intervaloch*“, čím je daný predpoklad bezprietahového konania do budúcnosti.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci za predpokladu, že by v ďalšom priebehu napadnutého konania dochádzalo k zbytočným prietahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2012